

Asia: VN/33734/2023

Valtion asuntorahaston lakkauttaminen ja valtion tukeman asuntotuotannon takausmaksut

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kela kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Valtion asuntorahaston lakkauttaminen

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan valtion asuntorahaston lakkauttamisen kaikkia vaikutuksia ei pystytä tässä vaiheessa kattavasti arvioimaan. Vaikutukset riippuvat muun muassa siitä, kuinka asumisen tarjontatukia tullaan talousarviossa käsittelemään. Esitysluonnoksen mukaan valtion asuntorahaston lakkauttamisella ja asuntotuotannon tukemisella suoraan talousarviosta ei välttämättä sellaisenaan ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Esitysluonnoksen perusteella asiaan sisältyy kuitenkin epävarmuuksia, ja jos talousarvioon siirtäminen toteutetaan niin, että korkotukilainavaltuus tai avustusrahat jäävät pysyvästi alhaiselle tasolle, vaikutukset asuntotuotantoon voivat olla merkittäviä.

Kelan toimeenpanemiin sosiaaliturvaetuksiin on toteutettu vuosina 2024 ja 2025 useita muutoksia, jotka ovat muun muassa pienentäneet maksettavien asumisen tukien määriä ja rajanneet asumismenojen korvaamista toimeentulotuesta. Asumisen tukemisessa toteutettujen muutosten johdosta edullisille asunnoille on siis aiempaa enemmän kysyntää. Jos valtion asuntorahaston lakkauttaminen johtaa valtion tukeman asuntotuotannon ja edullisten asuntojen määrän vähenemiseen, pienituloisilla kotitalouksilla voi olla entistä heikommät mahdollisuudet löytää tarpeitaan vastaava kohtuuhintainen asunto. Hallituksen esitysluonnoksen perusteella valtion tukema asuntotuotanto voi vähentyä merkittävästi, sillä luonnoksen mukaan hyväksymisvaltuus olisi 1 000 miljoonaa euroa vuosittain, kun viime vuosina valtuus on ollut 1 410-2 250 miljoonaa euroa.

Valtion tukeman asuntotuotannon väheneminen ja siitä johtuva edullisempien asuntojen saatavuuden heikentyminen voivat aiheuttaa asumistukien ja toimeentulotuen tarpeen kasvua, koska kotitalouksien täytyy etsiä asuntoa vapaarahoitteisista asunnoista. Erityisesti suuremmilla paikkakunnilla vapaarahoitteisten asuntojen vuokrat ovat valtion tukemia vuokra-asuntoja korkeammat. Yleisen asumistuen ja eläkkeensaajan asumistuen enimmäisasumismenot ja toimeentulotuen kuntakohtaiset rajat asumiskuluihin rajoittavat kuitenkin huomioon otettavien asumismenojen määrää. Yleisen asumistuen enimmäismenojen taso on matala ja tuki korvaa keskimäärin puolet vuokrasta, mikä osaltaan lisää toimeentulotuen tarvetta.

Sosiaaliturvan muutokset yhdessä valtion asuntorahaston lakkauttamisen kanssa voivat siis johtaa tilanteeseen, jossa aiempaa useammalla kotitaloudella olisi tarve edulliselle asunnolle, mutta edullisia asuntoja on aiempaa vähemmän tarjolla ja pienituloisten kotitalouksien tuloista aiempaa suurempi osa menee asumismenoihin.

Valtion tukeman asuntotuotannon takausmaksut

Kelalla ei ole lausuttavaa valtion tukeman asuntotuotannon takausmaksuista.

Reija Jääskeläinen

yksikön päällikön sijainen

Tomi Ståhl

osaamiskeskuksen päällikön sijainen

Lääkkölä Rita

Kansaneläkelaitos - Etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö